

Ο ιερομάρτυς Ερμονόγνης ο θαυματουργός (5 Οκτωβρίου)

Δόξα και τιμή στο σμαραγδένιο μας νησί. Χαρά και ευλογία στην Κύπρο μας.

Ποιος θα το 'λεγε ποτέ, πως στον τόπο τούτο, που κάθε κορφή και ρεματιά, μα και κάθε σπηλιά και βράχος είχε για στολίδι το είδωλο κάποιου θεού, θα 'φτανε μια μέρα, που όλα αυτά θα γκρεμιζόντουσαν και θα εχάνοντο;

Ποιος θα περίμενε ακόμη πως κι η Αφροδίτη, του έρωτος η θεά και της διαφθοράς η προστάτισσα με τα τόσα αγάλματα της, θα εξοστρακιζόταν από τον τόπο, που πιστευόταν πως την γέννησε, και τη θέση της μα και τη θέση όλων θα έπαιρνε ο γλυκύς Ιησούς, της Γαλιλαίος ο ταπεινός και πρᾶος Διδάσκαλος;
Κι όμως αυτό έγινε.

"Όπου επλεόνασεν η αμαρτία υπερεπερίσσευσεν η χάρις".

Η Κύπρος μας, που με τη λατρεία της Αφροδίτης είχε εξυψώσει την ακολασία σε τρόπο ζωής, πρώτη απ' όλα τα μέρη του γνωστού τότε κόσμου δέχτηκε το κήρυγμα της σωτηρίας.

Δύο απόστολοι, ο Παύλος κι ο Βαρνάβας με συνοδό τους και τον ανεψιό του Βαρνάβα, τον μετέπειτα Ευαγγελιστή Μάρκο, ξεκίνησαν από την Αντιόχεια της Συρίας και κάποια μέρα του 45 μ.Χ. φτάσανε στο νησί μας. Το κήρυγμα τους βρήκε ευνοϊκή ανταπόκριση. Πολλοί έσπευσαν ν' ασπασθούν την καινούργια θρησκεία.

Στην Πάφο πού ήταν τότε κι η έδρα της πολιτικής εξουσίας έγινε χριστιανός κι ο διοικητής της Κύπρου, ο Σέργιος Παύλος. Κι είναι ο πρώτος άρχοντας, ο πρώτος επίσημος να πούμε, που αποδέχτηκε το ευαγγέλιο της νέας ζωής. Το παράδειγμα του ακολούθησαν σε λίγο κι άλλοι.

Έτσι η νήσος μας από νωρίς εγκατέλειψε όχι μονάχα την ειδωλολατρία με όλα τα θλιβερά γνωρίσματα της, αλλά κι άρχισε να παρουσιάζει ένα νέο τρόπο ζωής. Τρόπο ζηλευτό, ώστε με τον καιρό να της δοθεί και το τόσο τιμητικό προσωνύμιο "Νήσος των Αγίων".

"Ναι! "Νήσος των Αγίων".

Εδώ όχι μονάχα γεννήθηκαν κι έζησαν και διακρίθηκαν ένα μεγάλο ποσοστό αγίων προσώπων, αλλά και την Κύπρο μας διάλεξαν ως τόπο κατοικίας πολλοί από διάφορες χώρες, που πόθησαν να ζήσουν μια ενάρετη κι άγια ζωή. Κάτι περισσότερο. Πολλά λείψανα αγίων και μαρτύρων της πίστεως πού ρίχτηκαν στη θάλασσα με τον σκοπό ν' αφανιστούν, το πανάγιο χέρι της Πρόνοιας του Θεού στο νησί μας το οδήγησε να φτάσουν και να βρουν φιλοξενία και σεβασμό.

Ένας τέτοιος άγιος και ιερομάρτυρας, που μας ήρθε σε μια κάσα μέσα, είναι κι ο μακάριος επίσκοπος της Σάμου, ο Ερμογένης.

Γεννήθηκε σε μια παράλια κωμόπολη του νόμου Αττάλειας της Μικράς Ασίας, τη Φοινικούντα. Πότε ακριβώς, δεν γνωρίζουμε. Εκείνο που γνωρίζουμε είναι, πως οι γονείς του ήταν χριστιανοί και μάλιστα ευσεβείς και φιλόθεοι. Αυτοί φρόντισαν να ρίξουν στην ψυχή του παιδιού τους απ' αυτή την περίοδο της βρεφικής του ηλικίας τα σπέρματα της ευσέβειας και της αγάπης στον Θεό. Κι η προσπάθεια τους ευλογήθηκε πλούσια από τον Επουράνιο Γεωργό.

Ο νεαρός Ερμογένης στο περιεχόμενο της Αγίας Γραφής βρήκε ό,τι ζητούσε. Την ψυχαγωγία, την αληθινή μόρφωση, την αρετή, την ανώτερη ζωή. Στα συνομήλικα του παιδιά που ερχόντουσαν να τον καλέσουν να βγούνε έξω, για να πάνε να παίξουν, ο φιλόθρησκος νέος φρόντιζε πάντα κάτι να βρει, για να μη διακόψει τη μελέτη και την απασχόληση του με τα ιερά γράμματα.

Έτσι, μαζί με τη σωματική του πρόοδο αναπτυσσόταν παράλληλα και διακρινόταν κι η αρετή του. Η καρδιά του είχε πυρποληθεί κυριολεκτικά από την αγάπη του Χριστού. Γι' αυτό και τις αρχές του τις χριστιανικές, τις αρχές που απέκτησε τόσο από τις συμβουλές και το καλό και ζωντανό παράδειγμα των ευσεβών γονιών του, όσο κι από την όλη μόρφωση του, τις κράτησε σταθερά σαν τον πιο πολύτιμο θησαυρό. Και το 'δειξε από νωρίς. Νέος ακόμη στην πιο κρίσιμη καμπή της ζωής του έχασε και τους δύο γονείς του. Η αγάπη του Θεού τους κάλεσε κοντά Του. Μόνος κι ευκατάστατος κι ευπαρουσίαστος καθώς ήταν, δοκίμασε τότες δεινούς πειρασμούς. Όμως γιατί θεμελίωσε τη ζωή του πάνω στον αιώνιο βράχο, στη διδασκαλία και τον νόμο του Ευαγγελίου, έμεινε απρόσβλητος. Συνέβη και με τον αγνό και πιστό νέο, εκείνο που τονίζει ο Κύριος στην επί του Όρους ομιλία του σχετικά με την οικία τη στερεή. "Και κατέβει η βροχή και ήλθον οι ποταμοί και έπνευσαν οι άνεμοι και προσέπεσον τη οικία εκείνη και ουκ έπεσε· τεθεμελίωτο γαρ επί την πέτραν". (Ματθ. ζ' 25).

Δηλαδή ήρθε η βροχή και ξεχύθηκαν οι ποταμοί της νεροποντής και φύσηξαν οι δυνατοί άνεμοι και πέσανε με ορμή πάνω στο σπίτι κι αυτό δεν κρημνίστηκε. Δεν σάλεψε καθόλου, γιατί θεμελιώθηκε στερεά πάνω στην πέτρα.

Ω! όση αξία έχουν τα γερά θεμέλια σε μια οικοδομή, άλλη τόση και μεγαλύτερη αξία έχει η γερή θεμελίωση της ζωής του ανθρώπου κατά την παιδική και νεανική του ηλικία. Κι η κατάλληλη θεμελίωση του χαρακτήρα ενός ανθρώπου επιτυγχάνεται, αν στηριχτεί αυτός στις αιώνιες αλήθειες της χριστιανικής πίστεως. Το "ό εάν σπείρει άνθρωπος, τούτο και θερίσει" έχει πλήρη την εφαρμογή του σε τούτη την περίπτωση.

Όταν ο άνθρωπος στην παιδική και νεανική του ηλικία δεχθεί στην ψυχή τα σπέρματα μιας ενάρετης ζωής, τότε ο άνθρωπος αυτός στις δύσκολες μέρες που θα συναντήσει δεν θα κινδυνεύει να λιποψυχήσει και να παρασυρθεί και να καταστραφεί. Γιατί είναι φυσικό στη ζωή μας να δοκιμάσουμε οι άνθρωποι πειρασμούς και θλίψεις και παραγνώρισεις και διωγμούς και δοκιμασίες. Είναι η βροχή κι οι νεροποντές κι οι άνεμοι που προσβάλλουν ένα σπίτι. Από τη στιγμή που ο άνθρωπος έβαλε γερά θεμέλια, και στήριξε τον χαρακτήρα του στη

στερεή πέτρα της διδασκαλίας του Χριστού, δεν έχει να πάθει τίποτα. Αυτό γίνεται με τον καθένα. Αυτό γίνηκε και με τον αγνό κι ενάρετο νέο, τον Ερμογένη.

Στους ποικίλους πειρασμούς που αντιμετώπιζει με την αφάνεια του ο θεοφιλής νέος αντιπάσσει το ηθικό του παράστημα και νικά. Διαμοιράζει την περιουσία που του αφήκαν οι στοργικοί και πλούσιοι γονείς του στους πτωχούς, στους αδελφούς του Χριστού και κυρίου του, όπως τους ονόμαζε, και φεύγει.

Η ζωή των ιερών αγωνιστών και μοναστών της Αιγύπτου για τους οποίους είχε ακούσει τόσα πολλά, τον οδηγεί στη χώρα του Νείλου. Πάει εκεί να τους γνωρίσει και να διδαχθεί απ' το παράδειγμα και τους αγώνες τους. Πόσο καιρό έμεινε κοντά τους δεν ξέρουμε. Εκείνο που αναφέρει ο Συναξαριστής, είναι πως από την Αίγυπτο, επισκέφθηκε αργότερα τις Αθήνες και μετά την Κωνσταντινούπολη. Εκεί ώριμος πια κι υπόδειγμα ζηλωτού και χρηστού και ενάρετου ανδρός, κλήθηκε από τον εκεί αρχιεπίσκοπο να αναλάβει το Ιερατικό αξίωμα.

Ο θεοφιλής ασκητής θέλησε να αρνηθεί. Το βάρος του Ιερατικού αξιώματος κι οι ευθύνες μιας ζωής αφιερωμένης τον κάμνουν να δειλιάζει. Η επιμονή όμως του αγίου επισκόπου της ιστορικής πόλεως τον πείθει στο τέλος. Ο ταπεινός εργάτης του Χριστού θεωρεί την επιμονή του πνευματικού πατέρα της Μεγάλης Εκκλησίας σαν εντολή Θεού και αποδέχεται να αναλάβει την παρακαταθήκη της Ιερωσύνης.

Σε μικρό σχετικό διάστημα χειροτονείται επίσκοπος και στέλλεται να ποιμάνει την Εκκλησία της Σάμου. Ο λύχνος είχε τεθεί πια "επί την λυχνίαν".

Ο ψυχικός πλούτος, η πλούσια μόρφωση κι η δοκιμασμένη αρετή του ιερού ποιμένα έκαναν, ώστε σύντομα ο Ερμογένης να αναδειχθεί αντάξιος της μεγάλης τιμής, μα και της βαριάς ευθύνης της ιερωσύνης. Στο πρόσωπο του οι χριστιανοί της Σάμου βρήκαν ό,τι ζητούσαν. Τον φιλόστοργο πατέρα, τον φλογερό δάσκαλο, τον πρᾶο και ησύχιο σύμβουλο, τον πιστό οικονόμο των μυστηρίων του Θεού. Νύκτα και μέρα μοχλούσε ο ιερός πατήρ στο έργο της χριστιανικής διδασκαλίας και της φιλανθρωπίας. Με λόγια ζωντανά δίδασκε τον λαό του και πρόβαλλε παντού το φως του Χριστού. Πολλοί προσερχόντουσαν στη νέα πίστη. Κι όλους τους κατεύθυνε με υπομονή και πραότητα κι ανεξικακία. Πολλά θαύματα αναφέρεται, πως έκαμε, με τη χάρη του Θεού, για να εξυπηρετήσει και παρηγορήσει τον πονεμένο λαό του. Πολλά συγγράμματα ακόμη έγραψε, συγγράμματα αξιομνημόνευτα, για να διαφωτίσει και στη ρίζη, μα και να υπερασπίσει τη χριστιανική αλήθεια από την αίρεση του Αρείου και των άλλων αιρετικών, αλλά και από την ειδωλολατρία, η οποία είχε ακόμη πολλούς οπαδούς. Σε αξιοζήλευτο βαθμό ο άγιος επίσκοπος οργάνωσε και την φιλανθρωπία.

Έτσι αναδείχθηκε κατά τον ιερό υμνογράφο "σκεύος εκλεκτόν άγιον τω Κυρίω, ιερωσύνης κανών, της εγκράτειας αληθές καταγώγιον, στάθμη της σωφροσύνης, των αρετών θησαυρός, ελεημοσύνης πηγή βρύουσα" αλλά και "ο στηρίζων τους πιστούς προς ευσέβειαν και ο επακούων ασθενών ταις δεήσεσι

και ο παρέχων πάσι την υγείαν και ρώσιν και χάριν πάντοτε".

Έτσι ο "λύχνος ο διαυγέστατος" λάμπρυνε την Ιερή στολή κι αναδείχθηκε διαπρύσιος κήρυκας των διαταγμάτων του Χριστού.

Στα μάτια του μπροστά είχε πάντοτε τη σύσταση του θείου Παύλου, προς τον Τιμόθεο. "Την παρακαταθήκην φύλαξον" (Α' Τιμοθ. δ' 20).

Φύλαξε, Τιμόθεε, την παρακαταθήκη των αληθειών του Ευαγγελίου.

Φύλαξε την ανόθευτη και ακέραιη.

Και την φύλαξε ο Τιμόθεος.

Την φύλαξε όμως κι ο Ιερός Ερμογένης. Την φύλαξε μέχρι θανάτου. Στη σκέψη του ο μακάριος πατήρ έφερνε συχνά, πολύ συχνά του Κυρίου τα λόγια. "Ο ποιμήν ο καλός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των προβά των (Ιωάν. 1, 11). Και την θυσίασε τη ζωή του για να σώσει και διαφυλάξει τα πρόβατα του. Τα χρόνια εκείνα ήσαν χρόνια πολύ δύσκολα.

Από τη μια οι αιρετικοί, και μάλιστα του Αρείου οι οπαδοί, από την άλλη οι Ιουδαίοι κι οι ειδωλολάτρες δίκωκαν άγρια τους πιστούς χριστιανούς. Δεν τους εμπόδιζαν μόνο από του να επιτελέσουν τα Θρησκευτικά τους καθήκοντα, αλλά και τους έπιαναν και σαν άκακα αρνία τους οδηγούσαν στη σφαγή και τον μαρτυρικό θάνατο.

Γι' αυτό και πολύ κακοπαθούσαν εκείνο τον καιρό οι πραγματικοί ποιμένες.

Κάθε μέρα έβλεπαν "την ζωήν των κρεμαμένην κατέναντι των οφθαλμών αυτών".

Με κίνδυνο της ζωής τους έπρεπε να τρέχουν παντού για να ενθαρρύνουν, να στηρίζουν, να παρηγορήσουν, να συγκρατήσουν. Αυτό έκαμε κι ο αληθινός ποιμήν, ο θεόπεμπτος Ερμογένης.

Ενθουσιώδης και φλογερός κι ακούραστος κινείται με ζήλο όπου τον καλούσε το καθήκον, για να φυλάξει κι ενισχύσει τα πνευματικά του παιδιά. Νύκτες ξαγρυπνά για να εμψυχήσει στις καρδιές το θάρρος και την εμμονή στα πνευματικά τους βιώματα. Με υπομονή και γενναιοψυχία τους τονίζει κάθε στιγμή τη χαρά που θα απολαμβάνουν οι ψυχές των πιστών στην ουράνια κι αιώνια βασιλεία του θεού. "Ουκ άξια τα παθήματα του νυν καιρού προς την μέλλουσαν δόξαν αποκαλυφθήναι εις ημάς" (Ρωμ. η', 18).

Παιδιά μου, τους έλεγε, αυτά που θα υποφέρουμε κατά το διάστημα τούτο της ζωής της επίγειας, δεν είναι άξια κατά κανένα τρόπο να συγκριθούν προς τη δόξα, που μέλλει ν' αποκαλυφθεί και να δοθεί βραβείο σ' εμάς. Πιστοί στον ουράνιο Αρχηγό μας, ας μείνουμε μέχρι θανάτου. Κι έμεινε πρώτος αυτός.

Γιατί, όπως ήταν φυσικό, η δράση του δεν μπορούσε να μη γίνει γνωστή. Φανατικοί ειδωλολάτρες έσπευσαν να καταγγείλουν τον ζηλωτή επίσκοπο στον ηγεμόνα της Σάμου Σαντορνίνο.

Κι αυτός μανιώδης διώκτης της νέας πίστεως άρπαξε την ευκαιρία να καλέσει τον άγιο μπροστά του σε απολογία.

Πληροφορημένος για τη μόρφωση και τη φιλανθρωπία του δοκίμασε στην αρχή να του δείξει κάποια καλοσύνη με την ελπίδα, πως μπορούσε να τον φιλοτιμήσει και τον παρασύρει στην ειδωλολατρία.

- Έμαθα, του είπε, πως εσύ ένας τόσο μορφωμένος άνθρωπος έπα ψες να αποδίδεις τιμή και σεβασμό στους μεγάλους θεούς που δεχόμαστε όλοι και πιστεύεις και διδάσκεις κι άλλους να πιστεύουν για Θεό κάποιο Ιουδαίο Ιησού, που τον σταύρωσαν οι συμπατριώτες του.

Έμαθα ακόμη πως είσαι και διδάσκαλος των χριστιανών και αρχιερέας τους. Δυσκολεύτηκα να το πιστέψω. Γι' αυτό και σε κάλεσα να μάθω από σένα τον ίδιο την αλήθεια. Τι λες;

Ναι! Άρχοντα μου. Είμαι χριστιανός, Γιατί θεοί, δεν μπορούν να 'ναι πέτρες και τα ξύλα, που λατρεύετε. Αυτά είναι ανθρώπινα κατασκευάσματα. Έχουν μάτια και δεν βλέπουν. Έχουν αυτιά, μα δεν ακούουν. Δεν καταλαβαίνουν. Δεν αισθάνονται. Ο Θεός των χριστιανών και Θεός μου είναι Αυτός που δημιούργησε όλο τον κόσμο κι εμάς τους ανθρώπους. Αυτός για τη δική μας τη σωτηρία, επειδή ξεφύγαμε από τον δρόμο που μας χάραξε, για να είμαστε ευτυχισμένοι, έστειλε στον κόσμο τον Μονογενή Υιό του, για να μας οδηγήσει και πάλι στον ίδιο δρόμο. Ήλθε ο Χριστός και μας δίδαξε το θέλημα του Θεού και μας έδωκε τα μέσα να σωθούμε.

Πάψε, Ερμογένη. Άφησε τα παραμύθια κι έλα να θυσιάσεις στους μεγάλους θεούς, για να γλιτώσεις την περιουσία σου και τη ζωή σου.

Περιουσία δεν έχω άρχοντα μου. Οι βοήθειες που δίνω στους φτωχούς και πεινασμένους δεν είναι δικά μου πλούτη. Όσο για τη ζωή μου ανήκει στον Κύριο μου.

Μανιασμένος ο τύραννος από το ψυχικό μεγαλείο του χριστιανού επισκόπου νόμισε, πως μόνο με τη βία θα μπορούσε να τον καταβάλει. Η αδυναμία του στα επιχειρήματα τον έκαμε ακόμη πιο αδύνατο στην καρδιά. Γι' αυτό και διέταξε να βασανίσουν τον ομολογητή μέχρι που να μετανιώσει και να ζητήσει συγγνώμη. Δεν μπορούσε να καταλάβει ο δυστυχισμένος, πως η άρνηση κι η προδοσία δεν έχουν θέση στην καρδιά των γνήσιων χριστιανών.

Οι στρατιώτες που στεκόντουσαν εκεί, στην προσταγή του άρχοντα τους άρπαξαν αμέσως τον γέροντα επίσκοπο, του έδεσαν τα χέρια πίσω, τον έριξαν κάτω στη γη κι άρχισαν να τον κτυπούν με δερμάτινα μαστίγια. Οι σάρκες του ιερού αθλητή ξεσχίζονταν. Τα αίματα τρέχουν και ποτίζουν τη γη. Μα αυτός αλύγιστος και άφοβος δέχεται την κάκωση με προσευχή και δοξολογία του ονόματος του Θεού.

Κάποια στιγμή σ' ένα νεύμα του ηγεμόνα οι στρατιώτες σταμάτησαν. Κι αυτός με υποκριτική στενοχώρια απευθύνεται στον άγιο και τον ρωτά:

Τι λες επίσκοπε; Σωφρονίστηκες ή ακόμη;

Κι ο άγιος με θάρρος και γενναιότητα ψυχής του απαντά:

"Άρχοντα, τα μέσα που χρησιμοποιείς, δεν με πονούν, ούτε και με τρομάζουν. Ο Χριστός μου, μας παραγγέλλει να μη δειλιάζουμε από κείνους που θανατώνουν το κορμί μας, αλλά είναι αδύνατοι να βλάψουν την ψυχή μας. Συνέχισε τα βασανιστήρια που έχεις στη διάθεση σου. Θαρρώ, πως οι άνθρωποι σου θα κουρασθούν να βασανίζουν, παρά εγώ να υπομένω".

Τα λόγια του Μάρτυρος προκάλεσαν ακόμη περισσότερο την οργή του ηγεμόνα, που πρόσταξε να κρεμάσουν τον άγιο ψηλά σ' ένα ξύλο και με νύχια σιδερένια να του σχίζουν τις πλευρές κι ύστερα με λαμπάδες αναμμένες να του καίνε τις σάρκες.

Και το νέο μαρτύριο το δέχτηκε ο επίσκοπος με την ίδια παρρησία κι υπομονή.

Στο τέλος ο άρχοντας για να δικαιολογήσει την αδυναμία του, διατάζει να ρίψουν τον ιερομάρτυρα στη φυλακή και ν' ασφαλίσουν τα πόδια του στο ξύλο¹ στον τράχηλο του δε να βάλουν μια βαριά αλυσίδα. ΟΙ δήμειοι εξετέλεσαν πιστά την προσταγή του κυρίου τους κι έφυγαν. Διπλή φρουρά ανέλαβε να προσέχει τον καταπληγωμένο αθλητή.

Μέσα στο πηκτό σκοτάδι και την αποπνικτική ατμόσφαιρα του κελιού στο οποίο ρίχτηκε ο άγιος, μια γλυκιά φωνή ακούεται σε λίγο:

"Ο Θεός μου, μη μακρύνεις απ' εμού' ο Θεός μου, εις την βοήθειάν μου πρόσχε· αισχυνθήτωσαν και εκλιπέτωσαν οι ενδιαβάλλοντες την ψυχήν μου, περιβαλέσθωσαν αισχύνην και εντροπήν οι ζητούντες τα κακά μοι". (Ψαλμ. ο', 12-13).

Το μεσονύκτιο εκεί που ο άγιος έψαλε και προσευχόταν, δυνατός σεισμός συνεκλόνησε τη φυλακή.

Τα δεσμά του μάρτυρος λύθηκαν κι ένα φως έλαμψε και φώτισε τα γύρω. Μέσα στο φως μια γλυκιά μορφή πρόβαλε, του Ιησού Χριστού η μορφή ανάμεσα σε πλήθος από αγγέλους και μια φωνή δυνατή ακούστηκε να λέγει:

"Χαίρε, ιερομάρτυς Ερμόγενης· ανδρίζου και δυναμώνου και μη φοβάσαι. Δεν σε εγκαταλείπω. Κοντά σου θα είμαι πάντα".

Μετά τα λόγια αυτά η μορφή του Κυρίου χάθηκε, ενώ μια ευωδιά πλήρωσε όλα τα κελιά κι ο άγιος θεραπεύτηκε από τις πληγές, ώστε να μη φαίνεται σημάδι από τις κακώσεις.

Την άλλη μέρα οι στρατιώτες που ήρθαν να πάρουν τον άγιο δεν πίστευαν στα μάτια τους. Το κελί ανοικτό, οι φρουροί απ' έξω τρομαγμένοι κι ο επίσκοπος τελείως καλά.

Όταν ο άρχοντας τον είδε ταραχθηκε, καθώς κι εκείνοι που ήταν γύρω του.

Έκρυψε όμως την ταραχή του και με προσποιητή λύπη προσπάθησε να δικαιολογηθεί για τα βασανιστήρια στα οποία τον υπέβαλε την προηγούμενη μέρα.

"Έλα, του λέγει, Ερμογένη. Μετανόησε έστω και τώρα, για να πάρεις την ελευθερία σου. Αλλοιώς..."

Στη νέα απειλή του άρχοντα με φανερή αηδία και περιφρόνηση, απήντησε ο δούλος του Χριστού:

- Πάψε, αλιπήριε, να με κολακεύεις και να με απειλείς. Οι κολακείες κι οι απειλές σου δεν με συγκινούν. Ούτε και με τρομάζουν. Κι έπρεπε να το καταλάβεις. Κι ο θάνατος τον οποίο μου προβάλλεις σαν επιστέγασμα των κακώσεων μου, δεν με ταραίζει. Ο θάνατος είναι για μας τους χριστιανούς λύτρωση κι ευεργεσία, γιατί μας οδηγεί μια ώρα πιο γρήγορα κοντά στον Κύριο και Θεό μας. "Ουκ έχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν". Είμαι χριστιανός και θα μείνω χριστιανός.

Ο Σαντορνίνος σηκώθηκε αμέσως εξαγριωμένος κι έδωσε εντολή για νέα βασανιστήρια. Οι δήμιοι έφεραν στη στιγμή άγρια αλόγα κι έδεσαν τον γέροντα επίσκοπο σ' αυτά, για να τον σύρουν στη γη μέχρι που να διαλυθούν τα μέλη του. Τα άλογα όμως σαν ένοιωσαν πίσω τους το θύμα ημέρεψαν και στάθηκαν.

- Μέγας ο Θεός των χριστιανών, φωνάζουν τα πλήθη. Αυτός είναι ο αληθινός Θεός.

Κι ο άγιος με θρησκευτική κατάνυξη σηκώνει τα χέρια του και ψάλλει: "Κύριος εμοί Βοηθός και ου φοβηθήσομαι τι ποιήσει μοι άνθρωπος; Ου φοβηθήσομαι κακά, ὅτι συ Κύριε, μετ' εμοῦ εἶ".

Η προσευχή κι η ψαλμωδία δίνει δύναμη στην ψυχή του μάρτυρα. Έτοιμος είναι να δεχθεί τα πάντα για την αγάπη του Χριστού. Μια μυστική κι ανεξήγητη

από πλευράς ανθρωπίνης γαλήνη έχει πλημμυρίσει τον ψυχικό του κόσμο, που τον κάνει να μην υπολογίζει και να μη φοβάται τίποτα.

Το βλέπει ο τύραννος. Δεν έχει χορτάσει όμως από αίμα. Με λύσσα ποθεί να ξεσχίσει το θύμα του και να το κάμει χίλια κομμάτια και το υποβάλλει σε νέα Βασανιστήρια. Τον τρυπούν με πυρωμένες σούβλες. Τον ρίχνουν κάτω από ένα γκρεμό και στο τέλος τον αποκεφαλίζουν.

Προτού αποθάνει ο μακάριος αθλητής εκεί στον τόπο της καταδίκης του γονάτισε. Ανέπεμψε θερμή μια προσευχή. Ευχαρίστησε τον Κύριο που τον βοήθησε και τον αξίωσε να πεθάνει για τη δόξα του. Δεήθηκε να συγχωρήσει τους δήμιους του και να χαρίσει στην Εκκλησία του την ειρήνη και στους πιστούς αγάπη και παρηγορία και πίστη.

Ύστερα έκλινε τα κεφάλι. Η μάχαιρα του δήμιου έπεσε βαριά και χώρισε το σώμα σε δύο.

Τη νύχτα θαρραλέοι χριστιανοί πήγαν στον τόπο του μαρτυρίου, πήραν το άγιο λείψανο κι αφού το έπλυναν με τα μύρα της αγάπης τους, το έντυσαν και το έβαλαν μέσα σε μια κάσα μαζί με την αγία κάρα.

Έπειτα αφού το ασφάλισαν, το εμπιστεύτηκαν στη θάλασσα. Το έρριψαν σ' αυτή, για να μη το αφανίσουν οι εχθροί.

Κι η θάλασσα σαν στοργική μάνα φύλαξε το άγιο σκήνωμα του ιερομάρτυρος και μετά από καιρό το έφερε με τα κύματα της και το εναποθέτησε απαλά στην ακρογιαλιά του Κυρίου.

Εδώ το βρήκαν οι χριστιανοί της πόλεως. Με δάκρυα και τιμές το σήκωσαν και με εξόδιους ύμνους το πήραν και το θάψανε εκεί στην Επισκοπή.

Δίπλα στον τάφο η αγάπη τους ανήγειρε μετά από καιρό ένα όμορφο ναό, που υπάρχει ως τα σήμερα. Τα θαύματα του καλού ποιμένας συνεχίζονται σε όσους με ευλάβεια και πίστη προσφεύγουνε στη χάρη του και ζητάνε τη μεσιτεία του.

Προνομιούχο το νησί μας.

Ευλογημένοι κι οι κάτοικοι του.

Ευλογημένοι που έχουν τόσους αγίους φρουρούς και πρεσβευτές.

Στις ιερές και μακάριες αυτές μορφές ας καταφεύγει κάθε πονεμένη ψυχή.

Σ' αυτές ας καταφεύγουμε τούτο τον καιρό ιδιαίτερα κι όλοι εμείς.

Με πίστη φλογερή ας καταφεύγουμε κι ας τους ζητάμε να δέονται θερμότερα για μας, για να λυτρωθούμε από τις ποικίλες δοκιμασίες και τους φοβερούς εχθρούς που μας κυκλώνουν.

Ας προσπαθούμε ν' αντλούμε συχνά από τη ζωή τους παρηγοριά κι ενίσχυση στις θλίψεις που μας βρήκαν.

Στ' αυτιά μας ας βοά πάντα δυνατά και του θείου Αποστόλου η σύσταση:

"Τοιγαρούν και ημείς, τοσούτον έχοντες περικείμενον ημίν νέφος μαρτύρων, όγκον αποθεμένοι πάντα και την ευπερίστατον αμαρτίαν, δι' υπομονής τρέχωμεν τον προκείμενον ημίν αγώνα αφορώντες εις τον της πίστεως αρχηγόν και τελειωτήν Ιησούν" (Εβρ, ιβ' 1-2).

Δηλαδή, κι εμείς, αφού έχουμε γύρω μας ένα τόσο μεγάλο σύννεφο από μάρτυρες, ας αποτινάξουμε μακριά μας κάθε βάρος από τις καταθλιπτικές μέριμνες της ζωής και προπαντός την αμαρτία, που εύκολα μας εμπλέκει στα δίχτυα της.

Ναι! ας αποτινάξουμε την αμαρτία κι ας τρέχουμε το αγώνισμα του δρόμου που είναι μπροστά μας, με τα μάτια προσηλωμένα στον αρχηγό και ιδρυτή της πίστεως μας, τον Χριστό. Τον Χριστό που με τη χάρη Του μας προστατεύει και μας χειραγωγεί στον δρόμο της τελειότητας.

Σε τούτο το νέφος των μαρτύρων και των αγίων της Κύπρου μας Ιδιαίτερη ακτινοβολία και λάμψη σκορπά με την αρετή και τη θυσία του ο μακάριος Ερμογένης.

Κι αυτός, μαζί με τους τόσους άλλους αγίους, που περιλάμπρα κοσμούν το χριστιανικό Πάνθεο, με ξέχωρη αγάπη και στοργή μας καλεί και μας λέει: Μας τονίζει και μας συνιστά να σταθούμε αλύγιστοι κι ανυποχώρητοι να συνεχίσουμε πιστοί μέχρι θανάτου τον αγώνα μας. Τον ιερό κι υπέροχο αγώνα μας για την επικράτηση στον κόσμο του θησαυρού της Ορθοδοξίας μας και της βασιλείας του Θεού.

Πόσοι από τους σημερινούς Κυπρίους δεν θ' ανοίξουν τ' αυτιά τους σε μια τόσο ωραία πρόσκληση, μα και τόσο τιμητική αποστολή;

Αλήθεια! Πόσοι;

Απολυτίκιο 'Ηχος α'. Του λίθου σφραγισθέντος...

Του Φοίνικος ο κλάδος, και Σαμίων το στήριγμα, φύλαξ και φρουρός των Κυπρίων, Ερμόγενης Πατήρ ημών αναδειχθείς την Θάλασσαν διήλθες ώσπερ ζών, και ταύτης τρικυμίας χαλινών, θαυμασίως λάρνακα σου Επισκοπή τη πόλει κατεστήριξας· δόξα τω ούτως ευδοκήσαντι Θεώ, δόξα τω σε οδηγήσαντι. Δόξα τω ενεργούντι δια σου πάσιν ιάματα.

Εξήγησι: Άγιε πατέρα μας Ερμογένη, που έχεις επίγεια πατρίδα σου τον Φοίνικα, έχεις αναδειχθεί στήριγμα της Σάμου και φρουρός της Κύπρου. Αφού χαλιναγώγησες τη θάλασσα, την πέρασες μέσα στη λάρνακα σου σαν να ήσουν ζωντανός κι ήρθες και άραξες στην πόλη της Επισκοπής. Ας είναι δοξασμένος ο Θεός που ευδόκησε να γίνει έτσι. Ας είναι δοξασμένος ο Θεός που σε οδήγησε. Ας είναι δοξασμένος ο Θεός που ενεργεί και προσφέρει μέσον

σου σε όλους θεραπείες.

Κοντάκιο 'Ηχος γ'. Η Παρθένος σήμερον...

Των Σαμίων καύχημα και των Κυπρίων το κλέος, Ερμολογήν άπαντες
ανευφημήσωμεν ύμνοις ούτος γαρ την τής Τριάδος έλαβεν αίγλην, και ως
ήλιος φωτίσας την Οίκουμένην ον προθύμως ανυμνούμεν και προσκυνούμεν,
λέγοντες χάίρε, θαυματοφόρε Ερμόγενης Όσιε.